

Jonge vrouwen in traditionele Oromo-kleding, in Addis Abeba. Ethiopië heeft wat betreft man-vrouwverhouding een van de progressiefste regeringen ter wereld.

FOTOGETTY

REPORTAGE ETHIOPIË

Opeens tellen vrouwen ook mee

De Ethiopische premier Abiy Ahmed hoopt met een gendergelijk kabinet de positie van vrouwen in het conservatieve Ethiopië te verbeteren. Zien feministen na een half jaar al verandering? „Ze roepen dat onze borsten er goed uitzien.”

Door onze redacteur **Maral Noshad Sharifi**

In Ethiopië bestaat geen woord voor heldin. Wel voor held. Dus brult de bekende Ethiopische zangeres Tsedenia Gebremarkos een zelfbedacht woord voor heldin in de microfoon, *jegnit* - ook de titel van haar laatste hit en haar eerste feministische lied. „Vrouwen zijn de bron van alles”, zingt ze in een chic hotel in Addis Abeba. „Ook mannen komen voort uit vrouwen.”

Zo'n dertig vrouwen uit verschillende Oost-Afrikaanse landen zwieren om haar heen. Een paar minuten geleden lanceerden zij een nieuwe club van zakenvrouwen in de landbouw. Tijdens hun vergadering, eerder die dag, spraken ze af de sector weer 'sexy' te maken.

Dat de 47-jarige zangeres Gebremarkos nu een feministisch lied schreef, is geen toeval. „Het komt door de nieuwe Ethiopische regering”, zegt ze na haar optreden. Ze deeft het zweet van haar voorhoofd. „Vrouwen weten: dit is het moment om onze positie te verbeteren.”

Toen vorig jaar april de 42-jarige Abiy Ahmed premier van Ethiopië werd, bedankte hij zijn overleden moeder en zijn vrouw. In zijn inaugurerende sprak hij de vrouwen toe: „Jullie hebben Ethiopië opgebouwd.” In oktober stelde hij zijn nieuwe regering voor: tien mannen, tien vrouwen. „Volgens een oud gezegde kunnen vrouwen niet leiden”, zei hij, „Onze vrouwen zullen het tegendeel bewijzen.”

En opeens heeft Ethiopië, kort geleden nog een dictatuur, als het op de man-vrouwverhouding aankomt een van de progressiefste regeringen ter wereld.

Verrassend, in een land waar meisjes gemiddeld rond hun zeventiende trou-

wen, kinderen op school horen dat jongens slimmer zijn en slechts een kwart van de universitaire studenten vrouw is.

De houding van de nieuwe regering werkt aanstekelijk: vrouwen komen in actie, willen taboes doorbreken. Zo maakte Gebremarkos ook net een tv-commercial over menstruatieproblemen. „Dat was een half jaar geleden echt ondenkbaar.”

‘Vrouwen horen niet in de politiek’

Voor de ingang van de Universiteit van Addis Abeba staan twee 19-jarige rechtenstudenten in felgele shirts. Ze hebben haast. „Snel, de lezing is al begonnen.”

Rodas Kasahun en Hermala Abraha zitten bij The Yellow Movement, een feministische studentenbeweging. Op de universiteit werkt maar één vrouwelijke hoogleraar. Geel staat voor hoop op een betere toekomst.

In de aula krijgen de studenten een rode roos en een flesje water in handen gedrukt. Het is de jaarlijkse Vrouwendag op de universiteit, reden voor een rooster-vrije dag én serieuze gesprekken over seksuele intimidatie op de campus.

In de zaal zitten meer dan driehonderd vrouwen - hier en daar plukjes mannen. Op het podium worden de regels van de universiteit opgesomd: seksueel overschrijdend gedrag mag niet, daders kunnen worden vervolgd, en het is belangrijk dat vrouwen elkaar *empoweren*.

„Omdat de premier zei dat hij vrouwen belangrijk vindt, is hier nu meer aandacht voor”, fluistert Abraha.

Sinds de oprichting in 2011 telde de beweging zo'n vijftig leden, voornamelijk vrouwen. Dit studiejaar waren dat er in eens 150, en sloten ook mannen zich aan. De leden zamelen geld in voor vrouwelijke studenten uit arme gezinnen en orga-

niseren discussies in de open lucht, onder een standbeeld van Vrouwe Justitia.

„Vrouwen horen niet thuis in de politiek”, is hier een van de stellingen. Veel mannen vinden dat vrouwen daar geen tijd voor hebben, zegt Abraha. „Dan zeggen wij: maar als jij je zus thuis helpt, zou ze dan wel kunnen?”

Vrouwen worden ook lastiggevallen. „Ze roepen dat onze borsten er goed uitzien”, zegt Kasahun. „Het kan ook een jongen van tien zijn die zoiets roept.” Abraha: „We zijn dit soort uitspraken zo gewend geraakt dat oudere vrouwen zeggen: het is toch een compliment?”

Kasahun en Abraha hebben vaders die van mening zijn dat hun dochters er wel toe doen. Dat maakt het verschil.

Seksueel geweld op de campus

Ver voor de komst van de nieuwe regering was de 27-jarige Hilina Berhanu al een bekend feminist in Ethiopië. Ze doceert het vak gender en recht aan de universiteit, was medeoprichter van The Yellow Movement, adviseert bedrijven over genderkwesties en begeleidt slachtoffers van seksueel misbruik. Berhanu weet precies waarom Vrouwendag belangrijk is op de universiteit. „Ik ben zelf aangerand door een oudere collega”, vertelt ze tijdens een diner. „Terwijl we samen in een panel-discussie van de universiteit zaten, deed hij achter de tafel zijn hand in mijn rok en trok mijn string omhoog.” Ze was geschokt - allereerst omdat het gebeurde, maar ook omdat het voor een zaal vol mensen was. „De schaamteloosheid.”

De volgende dag confronteerde ze hem met zijn actie en nam het gesprek op. „Terwijl ik zijn kantoor uit liep, kneep hij in mijn kont.” De man werd pas ontslagen toen Berhanu de minister van Onderwijs

erbij haalde. Nu, met een nieuwe leiding van de universiteit, is hij weer terug.

Op een andere universiteit zei 36 procent van de vrouwen met seksueel geweld op de campus te maken te hebben gehad.

Berhanu, die een deel van haar studie in Londen deed, zegt dat van Ethiopische vrouwen nog altijd wordt verwacht dat ze een ondergeschikte rol aannemen. „Niet alleen door mannen, ook door vrouwen.” Een goede vrouw is ingetogen, verlegen, niet te assertief, kookt goed, zorgt voor de kinderen, neemt niet te veel ruimte in. „Ik vind het bizar dat niet alle Ethiopische vrouwen gek worden van alle gedragsregels.”

De toespraak van de premier geeft haar hoop; dat een zo hooggeplaatste politicus het over vrouwen heeft, is zeldzaam. Maar ze is ook kritisch: een 'fiftyfiftyregering', zoals ze het gendergelijke kabinet hier noemen, vindt ze onvoldoende. Veel politieke macht in Ethiopië ligt volgens haar bij de regio's, die nog steeds volledig door mannen worden gedomineerd.

Na het gesprek stuurt ze een foto door van premier Abiy Ahmed, die met ministers op bezoek is bij de paus - nul vrouwen. „Als hij alleen mannen meeneemt naar belangrijke bezoeken, geeft hij toch geen goed signaal af?”

Een paar weken later stuurt Berhanu een bericht via Instagram. „Er is iets grappigs gebeurd.” Het kantoor van de premier heeft gebeld. „Ze zijn langsgesproken om het over vrouwenrechten te hebben.” Berhanu heeft in het gesprek gepleit voor een onderzoekscommissie die zich bezighoudt met de ontwikkeling van vrouwen en gezegd dat vrouwenrechten op alle ministeries een prioriteit moet worden. „Misschien moet je dat nog meenemen in je stuk.”

Een goede vrouw is ingetogen, kookt goed, zorgt voor de kinderen en neemt niet te veel ruimte in, is de heersende mening